

YANGI KONSTITUTSIYA – FAROVON HAYOT TAMOYILI

Qodirova Feruza Mamurovna

Ilmiy rahbar

O'zbekiston Respublikasi Jamoat Xavfsizligi universiteti

Xorijiy tillarni o'rganish kafedrası katta o'qituvchisi

B.Y. Allayev

SH.SH. Norboyev

O'zbekiston Respublikasi Jamoat

Xavfsizligi universiteti 1-bosqich kursantlari

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7777901>

Annotatsiya. Yangi O'zbekiston o'z taraqqiyot yo'lini belgilab olar ekan, demokratik huquqiy davlat va adolatli fuqarolik jamiyati qurishni o'z oldiga pirovard maqsad qilib qo'ydi. Bu oliy maqsad yo'lida shu kungacha ko'pdan-ko'p ishlar amalga oshirildi. Ma'lumki, demokratik huquqiy davlat va adolatli fuqarolik jamiyatini konstitutsiya va qonun ustunligiga erishmay, ularni ham normativ hujjatlarda, ham amalda ta'minlamay turib qurib bo'lmaydi. Konstitutsiya va qonunlarning ustunligi prinsipi shuni anglatadiki, bunda barcha joriy qonunlar va me'yoriy-huquqiy hujjatlar yangi konstitutsiya asosida va unga muvofiq bo'lishi talab etiladi.

Kalit so'zlar: huquqiy davlat, fuqarolik jamiyati, me'yoriy-huquqiy hujjatlar, demokratik davlat, yangi konstitutsiya, ijtimoiy davlat, davlat siyosati.

НОВАЯ КОНСТИТУЦИЯ – ПРИНЦИП БЛАГОПОЛУЧНОЙ ЖИЗНИ

Аннотация. Определяя путь своего развития, новый Узбекистан ставил перед собой конечной целью построение демократического правового государства и справедливого гражданского общества. По сей день на пути к этой высокой цели сделано немало. Известно, что демократическое правовое государство и справедливое гражданское общество невозможно построить без достижения верховенства конституции и закона, без обеспечения их как в нормативных документах, так и на практике. Принцип верховенства конституции и законов означает, что все действующие законы и постановления должны быть основаны на новой конституции и согласовываться с ней.

Ключевые слова: правовое государство, гражданское общество, правовые документы, демократическое государство, новая конституция, социальное государство, государственная политика.

NEW CONSTITUTION – PRINCIPLE OF PROSPEROUS LIFE

Abstract. While determining the path of its development, new Uzbekistan set itself the ultimate goal of building a democratic legal state and a just civil society. To this day, many things have been done on the way to this high goal. It is known that a democratic legal state and a just civil society cannot be built without achieving the supremacy of the constitution and the law, and without ensuring them both in normative documents and in practice. The principle of the supremacy of the constitution and laws means that all current laws and regulations are required to be based on and in accordance with the new constitution.

Key words: legal state, civil society, legal documents, democratic state, new constitution, social state, state policy.

KIRISH

Muhtaram Prezidentimiz O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi to'g'risida "Konstitutsiya va qonun ustuvorligi – huquqiy demokratik davlat va fuqarolik jamiyatining eng muhim mezonidir" nomli ma'ruzalarida ta'kidlaganlaridek, "Har bir davlat o'z istiqbol va taraqqiyot yo'lini tanlar ekan, xalq farovonligini ta'minlashga xizmat qiladigan eng muhim maqsad va vazifalarini o'zining Konstitutsiyasi – Asosiy qonunida mustahkamlab oladi. Binobarin, o'z xalqining xohish-irodasi, dili va tilidagi ezgu niyatlariga hamohang Konstitutsiyaga ega bo'lgan mamlakat o'zi belgilagan yuksak marralardan hech qachon og'ishmasdan, doimo oldinga qarab boradi.

Tarixga nazar solsak, asrlar davomida shakllangan ma'naviy-axloqiy qadriyatlar va insonning tabiiy huquqlari sivilizatsiya jarayonlari natijasida Konstitutsiya shakliga kelganini ko'ramiz. Konstitutsiya bashariyat hayotida ilk bor insonning ozod va erkin yashash, mulkka ega bo'lish, ta'lim olish, mehnat qilish, saylash va saylanish kabi huquqlarini, so'z hamda e'tiqod erkinliklarini oliy qadriyat darajasiga ko'tardi".

Ko'hna zaminimiz odamlari ko'nglida ustuvor bo'lgan adolat, haqiqat, iymon, olijanoblik, bag'rikenglik, mardlik, tantilik kabi ulug' xislatlar Konstitutsiyamizdan munosib o'rin olgan. U umuminsoniy g'oyalar – tenglik, erkinlik, birodarlik, xalqlar va millatlararo do'stlik, mamlakat va dunyo barqarorligi kabi eng ulug' g'oyalarga xizmat qiladi.

ASOSIY QISM

O'zbekiston demokratik, huquqiy davlat, kuchli fuqarolik jamiyati qurish yo'lini tanlab, inson huquq va manfaatlarini, Konstitutsiya va qonunlar ustunligi tamoyilini jamiyat taraqqiyoti, davlat qurilishining eng muhim ustuvor yo'nalishi sifatida belgilab berdi. , va uning barcha ichki va tashqi siyosati. Bugungi kunda har qanday davlatning inson huquqlari mexanizmining samarali elementlaridan biri bu konstitutsiyaviy nazorat bo'lib, konstitutsiyaviy sud jarayoni orqali amalga oshiriladi. Muallif Konstitutsiyaviy sud faoliyatini, fuqarolarning konstitutsiyaviy huquq va erkinliklarini himoya qilish hamda mamlakatimizda konstitutsiyaviy qonuniylikni ta'minlashning asosiy vositasi sifatidagi konstitutsiyaviy odil sudlovning o'rni va ahamiyatini tahlil qilib, konstitutsiyaviy-huquqiy tadqiqotlar asosida ushbu tamoyillarni o'rganadi.

O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi xalqimiz siyosiy-huquqiy tafakkurining yuksak namunasidir. U hech kimga qaram bo'lmasdan, erkin va ozod, tinch va osoyishta, farovon yashashning qonuniy kafolati bo'lib kelmoqda. Bozor munosabatlariga asoslangan huquqiy demokratik davlat, kuchli fuqarolik jamiyati barpo etish borasida mustahkam poydevor bo'lib xizmat qilmoqda.

O'zbekiston jahon sivilizatsiyasi erishgan barcha ijobiy yutuqlarni, gumanitar qadriyatlarni, xalqaro huquqiy mezonlar va talablarni e'tirof etgani holda aholini ijtimoiy himoyalash sohasida xalqaro andozalarga mos keladigan faoliyat yuritishga intilib kelmoqda. Bu faoliyat, eng avvalo, inson manfaatlariga yangicha yondashishda uning huquqiy negizini yaratish, insoniyat taraqqiyotida erishilgan ijobiy qoidalarni o'z milliy tizimimizga joriy etilishida yaqqol ko'zga tashlanmoqda.

Bugungi kunda O'zbekiston xalqi referendum oldida turibdi. Yangi taxrirdagi Konstitutsiyada tariximizda ilk bora O'zbekiston – ijtimoiy davlat, deb belgilanmoqda. Ya'ni, insonga e'tibor hamda g'amxo'rlik – davlat va jamiyatning eng asosiy burchi ekani

mustahkamlanayapti. Bu esa ijtimoiy ta'minot sohasida davlat siyosatini yuritishda ma'lum qoidalariga amal qilishni taqozo etadi.

Yangi taxrirdagi Konstitutsiyada kambag'allikni qisqartirish, bandlikni ta'minlash, ishsizlikdan himoya qilish bo'yicha davlat o'ziga qator yangi majburiyatlar olishi ham belgilanmoqda. Umuman davlatning ijtimoiy sohadagi majburiyatlari bilan bog'liq Konstitutsiyadagi normalar 3 barobar ko'paytirilyapti.

Konstitutsiyaviy huquq sohasi har bir mamlakat milliy huquq sohasining tarkibiy qismi, davlat va jamiyat hayotining muhim jihatlari, asosiy ijtimoiy munosabatlar tizimi hisoblanadi. Ushbu ijtimoiy munosabatlar, o'z navbatida jamiyat hayotining siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy, madaniy va ma'naviy sohalarda namoyon bo'ladi. Shu bilan birgalikda, ushbu ijtimoiy munosabatlar amalda jamiyat hayotini yo'lga qo'yish, davlat hokimiyatini amalga oshirish, boshqa ijtimoiy hokimiyatlar maqomini belgilash, shuningdek inson va fuqarolar huquq, erkinlik hamda burchlari bilan bevosita bog'liq. Bir so'z bilan aytganda, inson, fuqaro, jamiyat va davlat hayoti bilan bog'liq eng asosiy ijtimoiy munosabatlar tizimi konstitutsiyaviy huquqning asosi hisoblanadi va aynan shu munosabatlar zahirida konstitutsiyaviy tuzum asoslari vujudga keladi, shakllanadi va rivojlanadi.

Mamlakatimiz milliy huquq tizimida O'zbekistoin respublikasining konstitutsiyaviy tuzumi deb keng ma'noda konstitutsiya va qonunlar asosida qurilgan, umuminsoniy qadriyatlar ustuvor deb topilgan xalqimizning hayot tarzi tushuniladi. Konstitutsiya va qonunlarning ustuvorligi, ularda inson huquq va erkinligining eng oliy qadriyat sifatida mustahkamlanishi xalqaro huquqning umum e'tirof etilgan normalarining tan olinishi kabi qoidalar bugungi kunda konstitutsionalizmning asosi sifatida qaralmoqda.

Konstitutsiyamiz asosida mamlakatimizda milliy qonunchilik tizimi, davlat organlari, fuqarolik jamiyati institutlari shakllandi. Bugungi kunda barcha jabhalarda keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va harbiy salohiyatimiz yuksalib, fuqarolarimizning dunyoqarashi tobora o'sib bormoqda. Bularning barchasi, eng avvalo, Bosh qomusimizning hayotbaxsh kuch-qudrati natijasidir.

Konstitutsiyada davlatning siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy sohalardagi faoliyatining mohiyati, maqsadlari va shartlariga, shuningdek, davlat, jamiyat o'rtasidagi huquqiy munosabatlarning asoslariga oid eng muhim fundamental qoidalar belgilangan. va shaxs, u asosiy qonun hisoblanadi va barcha boshqa qonunlar va qonun osti hujjatlari (normativ-huquqiy hujjatlar) Konstitutsiyaga muvofiq bo'lishi kerak.

Amaldagi huquqiy tizimlarda qonunlar konstitutsiyaga, normativ-huquqiy hujjatlar konstitutsiyaga va qonunlarga, huquqni qo'llash hujjatlari esa konstitutsiyaga, qonunlarga va normativ-huquqiy hujjatlarga mos kelishi va bo'ysunishi shart.

XULOSA

Qonun ustuvorligi davlat boshqaruvini qonunga asoslangan holda shakllantirishning hayotiy muhim elementidir. Bu davlat va jamiyatning ilg'or rivojlanishida muhim ahamiyatga ega bo'lib, keyingi yillarda davlatning tegishli huquqiy qadriyatlarga va jamiyat etukligiga munosabatining o'ziga xos ko'rsatkichiga aylandi.

Huquqiy davlat rejimi demokratik huquqiy davlat barpo etish va siyosiy, huquqiy, iqtisodiy va ijtimoiy tizimlarni modernizatsiya qilish, davlat boshqaruvini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish uchun zarur bo'lgan islohotlarni muvaffaqiyatli amalga oshirishning muhim shartidir.

Shu tariqa, qonun ustuvorligi davlatda qonun-tartibot va huquqiy barqarorlikni o'rnatishgagina xizmat qilmaydi, balki davlat boshqaruvini tartibli, oshkora qiladi, mansabdor shaxslar tomonidan suiiste'mol qilinishiga kamroq duchor bo'ladi. Bu, o'z navbatida, mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi yo'lidagi sun'iy to'siqlarni bartaraf etib, farovon jamiyat barpo etishni rag'batlantirmoqda, xalqning farovon kelajak sari faol olg'a borishiga xizmat qilmoqda.

REFERENCES

1. Mirziyoyev SH.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.Mirziyoyevning Oliy Majlisga murojaatnomasi. www.xs.uz rasmiy sayti. 20.12.2022
2. Mirziyoyev SH.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.Mirziyoyevning Oliy Majlisga murojaatnomasi. www.xs.uz rasmiy sayti hamda "Xalq so'zi", 2018 yil 28 dekabr. 271-272 (7229-7230).
3. Mamurovna, Q. F., & Baxodirovna, N. G. (2022). KONSTITUTSIYA–FAROVON HAYOT TAMOYILI. *Science and innovation*, 1(B3), 126-128.
4. https://uzsm.uz/uz/press_center/uzb_news/konstitutsiya-va-qonunustuvorligi-huquqiydemokratik-davlat-va-fuqarolik-jamiyatining-eng-muhimmez/